Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2025–2026

37 004 Verslag van een werkbezoek aan Egypte door een delegatie van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken

Nr. 1

VERSLAG VAN EEN WERKBEZOEK AAN EGYPTE DOOR EEN DELEGATIE VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR BUITENLANDSE ZAKEN VAN 17 TOT EN MET 20 JUNI 2026

Vastgesteld 1 september 2026

Van 17 tot en met 20 juni 2026 bracht een delegatie van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken een bezoek aan Egypte. Het bezoek stond in het teken van de brede bilaterale relatie tussen Nederland en Egypte, waarbij specifiek aandacht werd besteed aan de impact die de verschillende regionale conflicten op het land hebben. Zo kwam de opvang van vluchtelingen uit Soedan en uit Gaza uitgebreid aan bod. De delegatie bracht onder andere een bezoek aan El Arish en de grensovergang bij Rafah. De delegatie bestond uit de leden **Piri** (delegatieleider, PRO), **Van der Werf** (D66), **Maes** (VVD), **Dobbe** (SP) en **Van Baarle** (Denk). De Kamerleden zijn de Nederlandse ambassadeur in Egypte, Peter Mollema, en zijn team zeer erkentelijk voor de voortreffelijke ondersteuning die zij ter plaatse hebben geboden. De delegatie brengt hierbij verslag uit van het bezoek.

17 juni 2026

Op de eerste dag van het werkbezoek vond een aantal formele ontmoetingen plaats met vertegenwoordigers van de Egyptische overheid. In de Nieuwe Hoofdstad van het land, die 45 kilometer buiten Caïro ligt en in april 2024 officieel in gebruik is genomen, sprak de delegatie eerst met leden van de commissie Buitenlandse Zaken van het Egyptische parlement. Deze commissie richt zich naast buitenlandse betrekkingen ook op de contacten met de wereldwijde Egyptische diaspora. Er werd gesproken over de belangrijke economische banden tussen beide landen (2 miljard euro in handelsstromen) en de bemiddelingsrol die Egypte probeert te vervullen in de regionale conflicten in Gaza en Iran. De uitvoering van het vredesplan voor Gaza van de Amerikaanse president Trump verloopt moeizaam, aldus de Egyptische parlementariërs. De hoeveelheid humanitaire hulp die door Israël wordt toegelaten tot Gaza, is veel minder dan afgesproken. Er werd gesproken over het belang van waterbeheer voor vrede en stabiliteit in de regio. Met name de bouw van een dam door Ethiopië in de Nijl wordt door Egypte beschouwd als een

kst-37004-1
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2026

bedreiging van de eigen voedselzekerheid. De Egyptische gesprekspartners stelden dat hun land 10 miljoen vluchtelingen opneemt op een totale bevolking van 120 miljoen. De Egyptische regering heeft een commissie in het leven geroepen om de vluchtelingenproblematiek te bekijken. In dat licht vroegen de Egyptische parlementariërs naar de visie van de Nederlandse delegatie op het migratieakkoord met de Europese Unie. Voorts kwamen de oorlog in Oekraïne en de relatie met de Verenigde Staten (VS) aan de orde.

In een gesprek met de Vice-Minister van Buitenlandse Zaken, Mohamed Abu Bakr Saleh, werd stilgestaan bij het vijftigjarig jubileum van de samenwerking tussen Nederland en Egypte op het gebied van waterbeheer. Er werd gesproken over het die week bereikte akkoord tussen de VS en Iran over een wapenstilstand en de uitwerking van een vredesakkoord in de komende zestig dagen. De Egyptische diplomaat gaf een duiding van het optreden van de hoofdrolspelers in de Iraanse oorlog en sprak de zorg uit dat sommigen daarvan streven naar een «perpetual war» in de regio. Er werd gesproken over de opvang van vluchtelingen uit Gaza, over de rol van Egypte in het Soedanese conflict en over de Egyptische perceptie omgeven te worden door een «ring of fire». De Nederlandse delegatie stelde de consulaire bijstand aan de orde van een Egyptische Nederlander die in Egyptische detentie zit. Tot slot werd gesproken over de illegale verkoop van Egyptische artefacten in Nederland en over de recente Kamermotie-Ceder/Stoffer (21 501-02, nr. 3435), waarin aandacht werd gevraagd voor de positie van religieuze minderheden in Egypte. Naar aanleiding van dit laatste punt vroeg de Egyptische Vice-Minister om steun voor de strijd tegen de Moslim Broederschap.

In een gesprek op de residentie werd de delegatie die middag bijgepraat over de economische situatie van Egypte door vertegenwoordigers van de Wereldbank, de EU-delegatie en het United Nations Development Programme (UNDP). Ook in Egypte heeft de Iranoorlog tot hogere prijzen geleid, met name op het gebied van gas, olie en graan, zaken die het land allemaal moet importeren. Egypte kent een grote staatsbemoeienis met de economie (25%–30%) en de grote rol van het leger, heeft een ongunstige werking op het investeringsklimaat. De Europese Unie (EU) ziet Egypte de laatste jaren steeds meer als partner op het gebied van energie, handel, migratie en veiligheid. Voor de EU is Egypte inmiddels de grootste partner na Oekraïne. De EU heeft Egypte voor 7,4 miljard euro aan financieel-economische steun toegezegd, waarvan ongeveer 200 miljoen euro in het kader van migratie is.

In een dinerbriefing werd de delegatie geïnformeerd over de oorlog in Soedan door Zwitserse en Ierse diplomaten, die lange ervaring hebben als bemiddelaars in het conflict. Zij analyseerden de oorlog als een strijd om geld en het beschermen van commerciële belangen (goud, voedsel en de toegang tot havens). Egypte heeft daarbij vooral behoefte aan veiligheid en wil dat het conflict zich niet uitbreidt naar de grensregio. De Verenigde Arabische Emiraten spelen een belangrijke rol met steun aan de Rapid Support Forces (RSF), terwijl de rol van de VS is verminderd sinds het aantreden van de regering-Trump.

18 juni 2026

In de ochtend bezocht de delegatie in Caïro een registratiecentrum van de United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), de vluchtelingenorganisatie van de Verenigde Naties. Dit is de enige instelling in Egypte die vluchtelingen registreert. Het merendeel van de vluchtelingen die hier geregistreerd worden (70%) komt uit Soedan; een andere grote

groep komt uit Syrië. Sinds 1954 heeft Egypte de registratie en documentatie van vluchtelingen aan de UNHCR gedelegeerd. Maar met een nieuwe asielwet is een transitie ingezet om de verantwoordelijkheid hiervoor weer bij de Egyptische overheid te beleggen. Bij mensenrechtenorganisaties bestaan zorgen over wat dit voor de positie van vluchtelingen zal betekenen. De wachttijd op een legale verblijfsstatus is inmiddels 19 maanden. De laatste maanden is er een toename van geweld tegen en arrestaties en deportaties van vluchtelingen in Egypte te zien. De UNHCR dringt aan op voortgezette internationale bescherming van vluchtelingen, ook onder de nieuwe Egyptische asielwet. Deze VN-organisatie heeft zelf de afgelopen twee jaar een halvering gezien van haar financiering, waardoor zij zich genoodzaakt ziet haar werkzaamheden af te schalen. Na een rondleiding door het registratiecentrum sprak de delegatie met zes jonge vluchtelingen uit Syrië, Eritrea, Soedan en Zuid-Soedan over hun ervaringen.

Vervolgens sprak de delegatie met vertegenwoordigers van verschillende organisaties uit het maatschappelijk middenveld. De focus van dat gesprek lag op de staat van mensenrechten en civiele rechten in Egypte (persvrijheid, politieke vrijheid). De NGO's duidden de mensenrechtensituatie in hun land als dramatisch. Onder het bewind van de huidige president zou Egypte beland zijn bij de onderste tien op de lijst waarop landen gerangschikt worden op basis van hun mensenrechtensituatie. Aan de oppervlakte lijkt er een zekere stabiliteit, maar de NGO's stelden dat er veel repressie nodig is om de samenleving kalm te houden. Daar waar er vroeger sprake was van een bepaalde «rationele onderdrukking», lijken onder het huidige regime alle «checks and balances» verdwenen. De EU heeft Egypte in 2024 gered van een financiële crisis met een groot steunpakket, maar zou volgens de NGO's sterker moeten aandringen op een verbetering van de mensenrechtensituatie. De EU is de partner bij uitstek die deze positie zou moeten innemen; de invloed van de VS als strategische partner is afgenomen. De NGO's stelden dat de ruimte voor het middenveld de afgelopen jaren verdwenen is in Egypte. Vele van hen zien zich genoodzaakt met hun werk te stoppen of deze vanuit het buitenland voort te zetten. Er zijn ook sancties opgelegd aan individuen zoals een uitreisverbod en bevriezing van hun persoonlijke tegoeden.

In een tweede rondetafelgesprek met maatschappelijke organisatie, waarin de focus lag op vluchtelingen en migranten, werd dit beeld bevestigd. De overgang naar een nieuwe asielwet in Egypte maakt volgens hen niet alleen de beweegruimte van de NGO's, maar ook van UNHCR beperkter dan ooit. Er is veel onduidelijkheid over de wettelijke bescherming en dienstverlening aan vluchtelingen met als gevolg dat zij blootgesteld zijn aan geweld en klopjachten. De NGO's stelden behoefte te hebben aan 1) duidelijkheid over het tijdspad van de invoering van het nieuwe asielregime, 2) duidelijkheid over de status van vluchtelingen die al door UNHCR zijn geregistreerd en 3) duidelijkheid over de transfer van data van vluchtelingen van UNHCR naar de Egyptische overheid (worden alle dossiers volledig overgenomen?).

De volgende twee gesprekken focusten op de situatie in Gaza. In een gesprek met jongeren afkomstig uit Gaza zijn, schetsen zij een somber beeld van hun thuisregio. Het ontbreekt er aan basisvoorzieningen als voedsel, huisvesting en onderwijs. De jongeren hadden hun studie in Egypte vervolgd. Naast schuldgevoelens over het feit dat zij deze kans hadden gekregen, straalden zij ook positiviteit uit en het optimisme om in de toekomst aan de wederopbouw van Gaza te kunnen bijdragen. Een academisch expert voorzag dit verhaal van een nadere analyse. Deze toonde zich weinig hoopvol over de Vredesraad voor Gaza, die door de Amerikaanse president is ingesteld: Hamas zal zich niet laten ontwapenen

en Israël blijft streven naar controle over 80% van het gebied. De expert schetste de binnenlandse situatie in Egypte, de rol van het land in het Soedanese conflict en de relatie met de Golfstaten. Ook analyseerde de expert de geopolitieke dynamiek in de bredere regio en de perspectieven voor een oplossing voor de oorlog tussen de VS en Israël enerzijds en Iran anderzijds.

In een gesprek met de ambassadeur van de EU in Egypte, Anglina Eichhorst, werd gesteld dat de EU de laatste jaren een betere positie heeft gekregen om een brede dialoog met Egypte te voeren. Egypte is, na Oekraïne, de ontvanger van het op een na grootste macro-financiële steunpakket van de EU en daarmee een cruciale partner. De dialoog ziet op hervormingen van de economie (meer ruimte voor de private sector), de geopolitieke opstelling van Egypte (in de conflicten in Gaza, Iran en Oekraïne), migratie, en mensenrechten. Stabiliteit en regionale veiligheid zijn belangrijke overwegingen in die dialoog. In de avond sprak de delegatie tijdens een werkdiner met Egyptische academici en journalisten verder over verschillende thema's, zoals economie, politiek, geopolitiek en cultuur in Egypte.

19 juni 2026

Na een kennismaking met het werk van het Nederlands-Vlaams Instituut in Caïro, kreeg de delegatie tijdens een rondleiding langs de piramides van Giza een toelichting over de samenwerking tussen Nederland en Egypte op het gebied van Egyptologie. Een bezoek aan het recent geopende Grand Egyptian Museum gaf een illustratie van de Egyptische cultuurdiplomatie en de rol van het Egyptisch cultureel erfgoed in de internationale politiek van het land.

Aansluitend bezocht de delegatie een project van Save the Children in Nasr City, waar kinderen uit Gaza worden opgevangen die voor medische zorg naar Egypte zijn overgebracht. Het project voorziet deze kinderen, en hun volwassen begeleiders, van een zinvolle dagbesteding middels onderwijs en spel. De Kamerleden spraken er met een aantal medische evacuees om een beeld te krijgen van de evacuatie uit Gaza en de uitdagingen waarvoor deze mensen zich gesteld zien in Egypte.

Tijdens een informeel diner sprak de delegatie aan het einde van de dag met verschillende academici van de American University in Caïro en enkele journalisten over politiek en samenleving in Egypte.

20 juni 2026

De laatste dag stond in het teken van een bezoek aan El Arish, een stad vlakbij de grens met Gaza en een belangrijk knooppunt voor de humanitaire hulp aan dit oorlogsgebied. Bij aankomst had de delegatie een gesprek met de gouverneur van Noord-Sinaï, generaal Khaled Mogawer, die schetste hoe Egypte de veiligheid van deze woestijnregio bewaakt. Die aanpak is tweeledig: bestrijding van terrorismedreigingen en economische ontwikkeling van het op de rest van Egypte achtergebleven gebied. Noord-Sinaï kende de afgelopen jaren relatief veel terreuraanslagen, maar generaal Mogawer zei dat de situatie geleidelijk onder controle komt. Verder speelt de gouverneur een bemiddelingsrol tussen Israël en de Palestijnen in Gaza als het gaat om de coördinatie van humanitaire hulp en personenverkeer. Vanuit zijn perspectief vormde Hamas daarbij het grootste obstakel. Hij benadrukte de grote inspanningen die Egypte levert om vluchtelingen uit Gaza op te vangen en pleitte daarbij voor meer financiële en materiële steun van het buitenland. Vervolgens bezocht de delegatie met de generaal de Egyptische zijde van

de Rafah grensovergang. Het aantal vrachtwagens met humanitaire hulp dat dagelijks door Israël tot Gaza wordt toegelaten is minder dan is afgesproken in het vredesakkoord: soms minder dan een kwart van de afgesproken 600 per dag en vaak ook maar vijf dagen per week. Dit komt mede door de criteria die Israël hanteert voor het toelaten van hulpmiddelen, zoals ook duidelijk werd bij een bezoek aan het logistieke hoofdkwartier en de opslagplaatsen van de Rode Halve Maan in El Arish. Regelmatig wordt hulpmateriaal door Israël afgekeurd, als de Israëlische autoriteiten menen dat dit ook ingezet kan worden voor de gewapende strijd door Hamas. Het werkbezoek werd afgesloten met een bezoek aan het ziekenhuis van El Arish, waar veel medische evacuees uit Gaza zijn opgenomen. De Kamerleden spraken met een aantal van hen.

De voorzitter van de delegatie,
Piri

De griffier van de delegatie,
Westerhoff